

Groen Thurlede

The background of the cover is a close-up photograph of chestnut cones (thurlede) hanging from a branch. The cones are light green and yellowish, with some showing a reddish-brown hue. The leaves are green with some brown spots, indicating autumn. The text is overlaid on the image.

Schiedamse Volkstuindersvereniging Thurlede

Jaargang 3, editie 3

Herfst/Winter
2019

Nieuwe rubriek?

Wie heeft een leuk idee voor een nieuwe (vaste/tijdelijke/ eenjarige) rubriek voor het komende seizoen. Wie zou daar dan ook (tijdelijk/ een jaar lang) over en aan mee willen denken en daarvoor tekst en beeldmateriaal aan willen leveren? Het idee dat ikzelf zou willen aandragen is:

“DE KAS” op de volkstuin.

Daarin zou ik bijvoorbeeld de volgende vragen behandeld willen hebben. Is een kas handig of nuttig op je tuin? Hoe benut ik die optimaal? Zijn er slimme indelingen voor een kas? Welke gewassen zijn in welk seizoen het beste om in de kas te hebben? Welke kunnen juist wel en welke absoluut niet samen in een kas groeien?

Laat ons weten over welk onderwerp jullie graag iets willen lezen in Groen Thurlede en meld je op de mail van de redactie als je idee hebt voor een eigen rubriek.

Wies van der Waal-van Noord

Bedankt Manja

Ons redactielid Manja van de Plasse heeft haar tuin verkocht en treedt daarom terug uit de redactie. Manja heeft in de loop der jaren een flink aantal nieuwe tuinders geïnterviewd. Deze portretjes waren stuk voor stuk juweeltjes. Dank Manja voor al het schrijfwerk dat je voor Groen Thurlede hebt verricht. De redactie

Welkom

Tuin 33	P. van de Woude
Tuin 41	M. de Kok
Tuin 76	M. Mulder
Tuin 143	J.M. van Hall
Tuin 159	J. Hartevelde
Tuin 225	S. Bova

Ligusters bestellen?

Ook deze winter stelt Irado gratis ligusterplantjes beschikbaar voor tuinders, die bijv. een nieuwe heg willen aanplanten. U kunt deze tot 20 november bestellen. Ze worden in de eerste weken van december door de tuinwinkel geleverd. Graag met opgave van het benodigd aantal strekkende meters en uw tuinnummer.

Bestellen bij voorkeur via:
secretaris.svthurlede@gmail.com

Koolmees met zwarte kop

Regelmatig ben ik weer bezig met tuinvogelfotografie. Het seizoen is weer begonnen. Mijn volkstuin op het complex Thurlede in Schiedam is een hele fijne en rustige plek. Een beetje voeren helpt natuurlijk als je vogels wilt lokken. Flinkke aantallen koolmezen, pimpelmezen en vinken komen af op het strooivoer. Tot mijn verrassing zat er ook een koolmees tussen met een kleurafwijking. Vooral de donkere kop en het ontbreken van de kenmerkende witte wangetjes viel me meteen op. Duidelijk een geval van melanisme. De vogel komt regelmatig even langs om te checken of er nog een graantje mee te pikken is.

Ben van den Broek

Jan Wolkers Prijs 2019

De Jan Wolkers Prijs 2019, de prijs voor het beste natuurboek, is gewonnen door Marente de Moor met het boek Foon. Deze roman gaat over een biologen-echtbaar dat in de Russische bossen op elkaar is aangewezen.

Groen Thurlede

Van de redactie

Het is over uit voorbij. Schepsels vinden nu de dood of zijn slechts gericht op overleven.

De blaadjes ooit de bron van plantenleven dragen niet meer bij en worden massaal afgestoten.

De bloemstelen knakken, bloemen storten ter aarde. Hun geuren zijn vervlogen. De tuin ruikt muf naar ondergang. Door de regen kon de tuinman weinig doen. De tuin oogt daardoor rommelig, onkruid tiert welig. Hier en daar nog spruiten, knolselderij en een rode kool.

Het doek is echt gevallen.

Gelukkig kunnen wij ook zonder koffiedik of glazen bol voorspellen: "Het komt wel goed".

Het gaat zo snel. Even geduld en de sneeuwkllokjes luiden weer het voorjaar in en wekken de krokus en de tulp. De koningin van de gewone aardhommel legt zonder twijfel de eitjes waaruit een nieuw volk zal groeien. De insecten zullen zoe-men, de vlinders fladderen, de vogels fluiten en de mollen graven. En vanaf het terras zie ik weer de kleuren en het jonge frisse groen in alle luister.

Ik kijk er zo naar uit.

Maar eerst de feestdagen.

Allemaal prettige Kerstdagen en een Gelukkig Nieuwjaar.

En.....bij de verwarming leuke plannen maken voor het nieuwe tuinjaar.

Jan van der Waal

Deadline lentenummer

Tekst (maximaal 350 woorden) en foto's (hoge resolutie) voor Groen Thurlede mag je mailen naar de redactie (jvdwa10@planet.nl). De redactie beoordeelt of je bijdrage geplaatst wordt. De deadline voor het lentenummer is 1 februari 2020.

4	Pioniersfamilie op Thurlede
5	Gedicht
6	Turf
7	Vogels op Thurlede
8/9	Thurleven
10	Tuingenot
8/9	Volkstuinen vroeger en nu
14/15	Bestuurszaken

COLOFON

Redactie

Karin Bannink, Corrie van den Berg, Ellen Boonstra-de Jong, Ben van den Broek, Manja van de Plasse, Theo Reyman, Jan van der Waal en Wies van der Waal-van Noord

Foto

De foto op de omslag is gemaakt door Ellen Boonstra-de Jong

Drukker

Editoo B.V. te Arnhem

Redactieadres

jvdwa10@planet.nl

Groen Thurlede is een uitgave van de Schiedamse Volkstuindersvereniging Thurlede.

www.svthurlede.nl

Pioniersfamilie op Thurlede

Jan van der Waal

Het was een tijdje stil op tuin 43. Niet alleen vanwege de vele regenbuien. Zij vertegenwoordigden ons complex op het Malieveld. Agnes en Marco voelen zich al echte landbouwers en hebben zich in het voertuig waarmee zij de bomen rooiden bij de optocht richting Den Haag gevoegd. In hun voertuigje betekende dat brood mee voor een paar dagen. De tocht duurde in totaal twee weken. Op een foto in het AD zie je met een loep het voertuigje klein maar dapper tussen twee reusachtige trekkers staan. Hun bord trok veel aandacht.

Voor Thurlede Hiernaartoe gereden

Familie bedankt voor dit ijzersterke protest. Inmiddels zijn de mouwen weer tot onder hun oksels opgestroopt. Hieronder lees je hun plannen en belevenissen.

We zijn nu al een paar maandjes bezig en hadden vurig gehoopt op een indian summer... lekker een beetje knutselen in de herfst en wat blijkt, krijgen we een oer- Hollandse herfst, met vooral veel regen. Onze tuin in nu een modderpoel zonder geneeskrachtige werking. Maar we hebben er zin in dus stukje bij beetje hebben een werktentje gemaakt en de contouren van de schuur zijn ook duidelijk. We gaan nog steeds voor een schuur die af is, zodat we het huisje kunnen slopen voor de winter. moet goed komen hopen we. Het perceel ligt er nu rustig en kaal bij maar dat is ook prima zo. Binnenkort willen we de aarde gaan ophogen zodat alles vlak is en dat we net iets boven het grondwaterpeil zitten. Daarvoor hebben we wel tien kuub aarde nodig. Die op de tuin krijgen is nog wel een dingetje.

Vogels voeren in uw tuin

Onze bebouwde omgeving biedt helaas steeds minder geschikte voedselplekken. Gelukkig zijn onze volkstuinen een toevluchtsoord voor vele vogelsoorten. Een gevarieerde tuin met inheemse planten, struiken, bessen, insecten, een lapje gras en liefst niet al te netjes, biedt vogels normaal gesproken voldoende natuurlijk voedsel. Toch kunnen we de vogels ondersteunen en hun leven wat makkelijker maken. In een vogelvriendelijk ingerichte tuin kan prima jaar rond gevoerd worden, mits je rekening houdt met een paar dingen. Vogels zijn sowieso verstandige eters. Van nature gaan ze op zoek naar een gevarieerd menu. Ze leven nooit alleen van het voer dat u aanbiedt. In het voorjaar en de zomer hebben vogels vooral dierlijke eiwitten nodig, zoals insecten, meelwormen en rupsen. In de herfst en winter zijn producten met vet goed omdat die meer energie geven. Bijvoeren kan het hele jaar en al het voer (zoals zaadmengsels, fruit, pinda's, pindakaas, vetbollen, rozijnen, enz.) kan aangeboden worden. In Groen Thurlede zal ik in de verschillende seizoenen tip geven over het voeren van vogels.

Herfst en winter

Zodra het kouder wordt in de herfst, komen de vogels dichterbij huis. Ze gaan nu actief op zoek naar een plek waar ook in koude jaargetijden wat te vinden is. Als u ze gaat voeren, hebt u al snel stamgasten voor de winter. Veel vogelsoorten eten nu ook de vitaminerijke bessen uit de struiken in uw tuin. Vetbollen en pinda's zijn in dit jaargetijde geschikt om vogels mee bij te voeren.

Het kost vogels in de winter veel energie om hun lichaamstemperatuur op 40 graden te houden. In een koude nacht verliezen kleinere soorten soms 10 procent van hun gewicht. Als extra energiebron kunt u vetbollen en pinda's ophangen.

Bij lichte vorst kunt u vers drinkwater aanbieden. Er wordt ook in gebadderd. Dit is geen probleem: het water rolt van de ingevette veren, dus bevriest niet. Bij strenge vorst kunt u beter geen open (warm) water aanbieden. Als er geen sneeuw ligt om op te pikken, kunt u ijs vergruizen zodat ze de ijssplinters kunnen oppikken. Erg koud in de buik, dus het kost energie, maar het voorziet in de vochtbehoefte.

Ben van den Broek

Het zit niet altijd mee

Gedicht:
Jan van der Waal

Foeterend, ploeterend met spa en riek
In de natte, zware klei
Die bakermat van reumatiek
Rooide hij een bruine brij
Alle piepers dood dood ziek

Dat betekent dus dit jaar
Geen eersteling, in schil gebakken
Lekkerder nog dan kaviaar
Geen eigen pieper prakken
Tuinieren is soms lood lood zwaar

Dat juist hem dit overkwam
Toen hij ook nog op de buis ontwaarde
Met welk gemak Ajax in Amsterdam
Zijn Feyenoord in de houdgreep nam
Was hij de droefste man op aarde.

TURF waarom NIET

Bestuurszaken | Annelie Couvée-Kooyker, bestuurslid

Bijna alle soorten potgrond, tuinaarde en natuurlijk tuinturf bevatten turf, of liever gezegd veengrond. Het veen geeft de pot/tuingrond hele goede eigenschappen: het houdt water vast, geeft de (eventueel toegevoegde) meststoffen langzaam vrij, maakt de bodem mooi rul en zwart; planten kunnen er goed in wortelen en groeien daardoor goed.

Maar als verantwoordelijk mens op deze aarde, moet je je afvragen of je een grondstof als turf wel wilt gebruiken, want er kleven nogal wat nadelige gevolgen aan. Eerst even iets over het ontstaan van turf, of liever gezegd veen.

Veen is een grondsoort opgebouwd uit gehumificeerd plantaardig materiaal, het is humus van tienduizenden jaren oud. Planten in moerasachtige gebieden komen onder water te staan, er kan geen zuurstof bij, de plantenresten verrotten niet volledig en hopen op met ongeveer 1 mm per jaar. Koolstof (CO₂) wordt vastgelegd in de bodem. Om de turf te winnen worden gebieden ontwaterd en ontgraven. In Nederland ontstonden zo bijvoorbeeld de Weerribben, Nieuwkoopse Plassen, het Haarlemmermeer. Na drogen van de veengrond diende turf als brandstof.

Klimaatshade

Die duizenden jaren geleden vastgelegde koolstof (C) in turf komt bij toepassing als bodemverbeteraar door blootstelling aan de lucht als CO₂ vrij en veroorzaakt (net als bij het verbranden van fossiele brandstoffen olie en gas) klimaatshade (het eerste gevolg). De turf die in onze hedendaagse potgrond zit wordt hoofdzakelijk in de Baltische Staten en Rusland gewonnen uit ontwaterde veengebieden, hierdoor verdwijnen steeds schaarser wordende ecosystemen. Door onze tuinen

mooi te maken eten we de aarde elders op (het tweede gevolg). De biologisch evenwichtige gebieden worden verstoord, plant- en diersoorten sterven uit. Door het ontwateren van de veengronden komt zuurstof in de bodem, waardoor het veen ter plaatse oxideert en daar komt niet alleen CO₂, maar ook lachgas (N₂O) door vrij. Lachgas heeft een 260 maal sterker opwarmend effect dan CO (het derde gevolg). Niet alleen het gebruik van turf, ook het winnen ervan is dus veroorzaker van klimaatshade. En om daar direct aan te koppelen: turf komt van ver en door het hierheen te transporteren komen ook weer broeikasgassen in de lucht. (NB er zijn soorten potgrond die veen uit de tropen bevatten).

WAT dan WEL?

Om de toename van CO₂ in onze atmosfeer af te remmen, moeten we koolstof (C) gebruiken die in ónze tijd door planten is vastgelegd. We moeten dus humus gebruiken die nu en hier is gevormd. En niet uit verre veengebieden, waardoor we landschappen en ecosystemen vernietigen, roofbouw plegen en grondstoffen over lange afstanden transporteren. Zulke humus wordt in Nederland volop geproduceerd door compost bedrijven. Uit ons eigen organische groenten-, fruit- en tuinafval (de GFT-bak vullen helpt dus!). Zelf maken kan door tuinafval op je eigen tuin te laten composteren in een hoop. Ook kun je in allemaal al dan niet overgroeide hoekjes van de tuin blad en plantenafval laten liggen. De wormen doen het werk voor je. Egels en padden zullen je zeer dankbaar zijn, want die overwinteren graag onder plantenresten. Je eigen planten groeien er goed op, de bodem verbetert, wordt rul en zwart. Een andere mogelijkheid is om Ecostyle pot- en tuingrond te kopen, dit bevat cocopeat, de vezel van de bast van de kokosnoot, een afvalproduct (wel weer transport). Kortom geen aarde meer kopen met veengrond erin, maar een alternatief kiezen. Voor jezelf, je (klein-)kinderen en voor alle mensen in de wereld die huis en haard moeten verlaten vanwege droogte of overstromingen. Ook jouw kleine beetjes helpen!

Zwartkop met bruine kop

Vogels op Thurelede
Tekst en foto
Ben van den Broek

De Zwartkop komt in principe alleen in de zomermaanden voor in onze tuinen. Als insecteneter moet hij noodzakelijkerwijs wel overwinteren in Zuid-Europa. Het volwassen mannetje van de Zwartkop heeft een glanzend zwarte kruin die reikt tot ooghoogte. Het vrouwtje heeft een roodbruine kruin. Beide zijn bij deze vogelsoort dus goed van elkaar te onderscheiden. Verder heeft de Zwartkop een grijze rug, witachtige borst en buik. Hij komt half april terug en is dan overal volop te horen. De Zwartkop is een talrijke broedvogel die sporadisch in Nederland overwinterd. De Zwartkop heeft een zeer melodieuze zang, die veel op de zang van de Tuinfluiter lijkt. De zang van de Zwartkop houdt minder lang aan dan die van de Tuinfluiter. Hij geeft er de voorkeur aan om zijn zang te laten horen vanuit de dekking van het struikgewas en kan ook andere vogels imiteren. De Zwartkop houdt van schaduwrijk bebost gebied en ook van parken en tuinen met veel ondergroei. Zijn voedsel bestaat in de zomer uit insecten. In de winter kan hij ook op de voedertafel komen. Hij schakelt dan over van insecten naar plantaardig voedsel, vooral bessen. In de herfst eten Zwartkoppen veel bramen en vlierbessen. Ook heb ik gemerkt in mijn volkstuin (zie foto) dat ze ook gek zijn op bessen van de Kornoelje (*Cornus alba*). Deze bevatten veel suikers die weer omgezet worden in vetten die ze nodig hebben als reserveopslag bij de trek. Ze overwinteren rond de Middellandse Zee en in West Afrika. Ze broeden half mei. Ze maken een stevig gevlochten kom van fijne twijgjes en worteltjes en bekleden het nest met mos en dons. Beide ouders broeden de vier tot zes eieren uit. De jongen zijn kale nestblijvers die ook door beide ouders verzorgd worden.

Paradijsje

Kwartaalcolumn

Het is volop herfst, bijna winter. Regen en bladeren dalen neer. Ik keer Thurlede de rug toe. Voordat ik het beseft, ben via het internet in Groningen. Daar bevindt zich de tuin- en recreatievereniging Stadspark. De website van het 'tuinenpark' vermeldt trots dat de vereniging in het bezit is van het internationaal diploma van de Europese organisatie Office National du Coin de Terre en des Jardins Familiaux.

Maar ook héél plastisch, dat er op de parkeerplaats bij het verenigingsgebouw een grote bult mest ligt, afkomstig van de kinderboerderij. "Leden die er belang bij hebben kunnen het daar ophalen".

Vervolgens beland ik in Amsterdam. De plannen voor de nieuwe kern (zoals de grond tussen het Arenagebied, station Duivendrecht en de A2 wordt genoemd) hebben tot gevolg dat Tuinpark Nieuw Vredelust waarschijnlijk plaats moet maken voor een bouwproject. Over het verdwijnen van de volkstuinten Dijkzicht, Ons Lustoord en De Federatie is nog geen definitieve beslissing genomen! Thurlede is gewaarschuwd....

Ik zap verder en kom in onze buurgemeente Rotterdam terecht. De volkstuinten van Blijdorp zijn te vinden in polder Zestienhoven in Rotterdam-Overschie. Volkstuindersvereniging Blijdorp ligt tussen het natuurgebied de IJskelder en het recentelijk aangelegde Park 16Hoven.

De vereniging is in 1934 opgericht. Het huidige tuincomplex bestaat uit 170 tuinen die gemiddeld 300 vierkante meter groot zijn. Er is een grote verscheidenheid: van siertuinen tot moestuinen en ruige natuurtuinen met veel bomen en struiken. "Een paradijsje in de polder aan de rand van de stad Rotterdam".

Kijk, hier is een link met Mijn Thurlede; onze groene oase in het hart van de Jeneverstad. Zo is er maar één.....

Groen Thurlede

Ieder jaar komen de redactieleden van Groen Thurlede bij elkaar om plannen te maken voor het nieuwe jaar. Het clubblad gaat alweer de vierde jaargang in. Misschien is het u al opgevallen. De achterpagina is veranderd en voortaan bestemd voor onze jonge Thurleders. Natuurlijk zijn we ook benieuwd wat u van ons blad vindt. Stuur eens een mail en als u een tip heeft voor een nieuwe rubriek? Voor de draad ermee. Wies doet al een voorstel. We gaan in de vierde jaargang ook de deadlines aanpassen. Voortaan verschijnen we voor het seizoen uit. Vandaar dat dit het herfst en winternummer is. De deadline voor het lentenummer blijft 1 februari, daarna schuiven we die deadline veertien dagen naar achteren. 15 mei (zomernummer), 15 augustus (herfst) en 15 november (winter).

Thurleven

Kom je ook?

Etentje voor de vrijwilligers

De opkomst op zaterdag 12 september voor het etentje voor de vrijwilligers was behoorlijk. Vijftig mensen hadden zich hiervoor aangemeld. Er werd een mosselmaaltijd bereid door een kok. Door velen werd er tweemaal opgeschept en nog bleef er over. Men was heel gezellig met elkaar aan het praten en eten. Ook de lekkere hapjes en de drank gingen er goed in. Een leuke middag om naar terug te kijken.

Sinterklaas

Sint en Piet komen weer. **Zondag 1 december** is het weer feest in ons park. Alle kinderen t/m 12 jaar zijn vanaf 10.30 uur welkom in ons verenigingsgebouw. Als alles goed gaat komt de Sint om 11 uur langs. Alle kinderen en kleinkinderen zijn weer welkom. Inschrijfformulieren zijn in het verenigingsgebouw aanwezig. Zeg het voort, zeg het voort.

Kerstklaverjassen

Zonder deze vaste traditie gaat de Kerst niet door. **Vrijdag 20 december** worden de kaarten weer geschud. Vanaf 19.30 uur inloop. Klokslag 20.00 uur klinkt: "Helpers weg eerste ronde". Het wordt vast weer een gezellige, sportieve strijd. Elke kaartliefhebber is van harte uitgenodigd

Nieuwjaarsbijeenkomst

Het schiet alweer op. Over nog geen twee maanden verwelkomen we het jaar 2020. Daarom nodigt het bestuur alle tuinders van Thurlede uit voor de nieuwjaarsbijeenkomst in het verenigingsgebouw. Deze wordt gehouden op **zaterdag 4 januari 2020 rond 17.00 uur**. De definitieve tijd krijgt u nog te horen.

“Ik zit niemand in de weg en geniet van het leven”

Tuingenot | Tekst en foto Ellen Boonstra-de Jong

Voor de 81-jarige Aad Putters is het ondenkbaar dat hij zijn tuin 19 op zou geven. Hij voelt er zich altijd vrij en geniet van de vogels, de vlinders en de insecten. Het duurt nog even, maar het is de moeite waard om in de zomer van 2020 een keer langs zijn tuin te lopen. Dan staan de dahlia's in volle bloei. Het is een lust voor het oog.

Natuurlijk wordt het er met het klimmen der jaren niet gemakkelijker op om de tuin te onderhouden. Gelukkig krijgt Aad hulp van een jonge twintiger, zodat hij nog jarenlang van zijn prachtige tuin kan genieten. “Ik zit het liefst met een puzzelboekje op het overdekte terras, zodat ik de hele tuin kan overzien. Kijk, vlak voor de heg staan flink wat lavendelplanten en daar zoemen in de zomer allemaal bijen rond.” Aan de zijkant van het huisje staat een vlinderstruik en op zonnige dagen, zo schat Aad in, strijken er wel honderd vlinders tegelijk op neer. Vanaf het terras heeft hij het volle zicht op zijn dahlia's. Aad: “Het is mijn lievelingsbloem. Ik vind de vorm en de kleuren van dahlia's prachtig.”

Een huisje uit de begintijd

Aad komt al heel lang op Thurlede. Zijn ouders begonnen er ooit te tuinieren en hij tuinierde gezellig mee. Toen zij waren overleden, heeft hij de tuin overgenomen. “Het huisje dateert nog uit die tijd, maar natuurlijk heb ik er in de loop der jaren wel iets aan veranderd. Er zit bijvoorbeeld een nieuw keukentje in.” De ouders van Aad verbouwden meer groenten dan hij nu doet en bleven 's zomer ook altijd op de tuin slapen. Aad slaapt thuis. “Ik heb nog wel een kastje en verbouw nog wat andijvie, sla en tomaten.” Als het weer het toelaat is Aad iedere dag op de tuin te vinden. Hij geniet van de zeeën aan vrije tijd waarover hij nu beschikt. Dat is weleens anders geweest.

Voetballevens

Het leven van Aad staat lange tijd in het teken van voetballen. Hij begint zijn voetbalcarrière bij Hermes D.V.S., maar de

cultuur binnen de club past niet goed bij hem. "Ik ben een gewone jongen en daarom voelde ik me meer thuis bij SVV." Hij voetbalt in de voorhoede van het eerste elftal van SVV en kan van de voetballerij leven. Na zijn actieve voetbalcarrière wordt hij (jeugd)trainer bij Excelsior in Rotterdam en daar maakt hij iets bijzonders mee. "Op een dag kwam een vader met zijn zoon van vijfeneenhalf jaar naar de training kijken. Hij wilde graag dat zoonlief mee kon trainen, maar hij was daar een half jaar te jong voor. Toen de bal tijdens de training buiten het veld terecht kwam, schoot dit jongetje de bal met zijn linkerbeen terug." Aad kon zijn ogen nauwelijks geloven. "Hij trapte die bal zo precies terug, dat ik direct zijn talent zag. Het bleek dat hij veel op straat voetbalde. Met de wreef en de binnenkant van zijn voet kon hij een aardig balletje trappen." Het jongetje heet Robin van Persie. Hij heeft de beroemde international dus ontdekt en heeft nog altijd contact met hem. Als trainer en later de materialenman van Excelsior heeft Aad altijd veel mensen om zich heen. Misschien dat hij daarom in deze fase van het leven zo geniet van de rust en de stilte op Thurlede.

Dahlia's

En zo komen we als vanzelf weer te spreken over dahlia's. Hoewel het interview in oktober plaatsvindt, staan er nog genoeg in bloei en inderdaad zijn ze prachtig. Aad vertelt dat hij de knollen in de grond laat zitten. "Ik neem de gok en soms heb ik pech. Door de strenge winter van het afgelopen jaar is er veel kapotgevroren en moest ik nieuwe kopen. Meestal knip ik de bloemen in het seizoen één keer af, want dan bloeien ze daarna veel rijker. Ook graaf ik weleens grote knollen op om ze te splitsen." Iemand die volop kan genieten, heeft vaak een positieve levenshouding en dat geldt ook voor Aad. Hij checkt tijdens het gesprek zelfs of de toon van zijn verhaal positief genoeg is. Bescheiden is hij ook, dat blijkt uit zijn levensmotto: "Ik zit niemand in de weg en geniet van het leven."

Eenzaamheid

Wellicht is het u ook opgevallen dat onze gemeenschap steeds meer aandacht besteedt aan het fenomeen "eenzaamheid". Een probleem waar velen van ons in de een of andere vorm mee te maken krijgen in de privésfeer of in de eigen straat of buurt. Je komt er vaak niet toe om iemand aan te spreken waarvan je vermoedt dat hij met eenzaamheid worstelt en je bent misschien bang voor de gevolgen die je sociaal gezien zouden kunnen verplichten tot het aanbieden van hulp. En waar halen wij tegenwoordig nog de tijd vandaan. Iedereen is druk! druk! en komt dagelijks uren tekort om met zijn normale leven rond te komen. Waar vroeger de kinderen nog in de buurt bleven wonen en/of familie en vrienden tegemoet schoten, blijkt deze hulp nu vaak niet meer beschikbaar en zijn de eenzamen aangewezen op welwillende burens of gemeentelijke instanties.

De bekende Schiedamse familie Nolet heeft zich het lot aangetrokken en biedt gratis opvang in het voormalige jeneverpand de Olijfboom aan de Westerkade met koffie en vrijwilligers voor een praatje. Dit bracht mij op het idee of dat wij misschien ook ons mooie Thurlede zouden kunnen inzetten om het leed van de eenzamen wat te verzachten. Vooropgesteld dat het in de eerste instantie gaat om personen die thuis zitten weg te kwijnen; ouderen en jongeren, maar geen drugs of alcohol verslaafden. We zouden bijvoorbeeld 1 of al naargelang van het succes 2 tuinen die nu braak liggen kunnen inrichten als buitendagopvang waar de mensen zelf voor een hap en een slok zouden kunnen zorgen en zich bezig kunnen houden met het groen. Misschien zijn er leden die ook de behoefte voelen om daar een praatje te maken of te adviseren bij het tuinieren. We zouden ons complex hiermee een bredere maatschappelijke status bezorgen en waardoor onze relatie met de gemeente zeker versterkt zal worden. Dit idee is nog maar pas geboren en ik weet nog niet welke haken en ogen hier aan kleven maar zou het erg op prijs stellen van onze leden te vernemen wat ze hiervan vinden. Als jullie oordeel positief uitvalt zullen we dit in de volgende algemene vergadering ter stemming brengen en de verdere uitwerking van de plannen voorleggen.

Henk Steenberg, voorzitter

Volkstuinen vroeger en nu: van kooltuin tot stadslandbouw

Tekst Theo Reyman

Waar komt 'de volkstuin' eigenlijk vandaan? Wanneer zijn de eerste volkstuinen ontstaan? Dit soort vragen dringt zich wellicht op na het lezen van het artikel over het 55-jarig bestaan van Thurlede in het vorige nummer van ons verenigingsblad. Niet onbelangrijk, want Nederland telt maar liefst 240.000 volkstuinen en bijna 1000 tuinverenigingen....

We duiken in *Wikipedia* en lezen dat de coelghearde (kooltuin) wordt gezien als de voorloper van de volkstuin. Deze tuinen werden in de Middeleeuwen door de bevolking onderhouden en niet door de adel. Steden verpachtten hiervoor grond buiten de stadsgrenzen en weldoeners stelden land beschikbaar op het platteland aan landarbeiders.

Vanaf de industriële revolutie kwamen er ook stukjes grond beschikbaar voor industriearbeiders. Deze tuinen kunnen beschouwd worden als tuinen van charitatieve aard. In de zeventiende eeuw ontstonden in Rotterdam de zogenaamde 'laanorganisaties', waarbij aan lanen buiten de stad particuliere tuinen lagen. Naast groenten werden er in deze tuinen waarschijnlijk ook siergewassen verbouwd.

In dezelfde tijd kwamen ook in Leiden de eerste recreatieve tuinen op, de voorlopers van de 'speelthuynen'. Deze lusthoven van de gegoede burgerij waren volledige siertuinen en bedoeld ter ontspanning. In 1838 verhuurt voor het eerst een organisatie volkstuinen. Dat gebeurde in Franeker door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

Arbeidende klasse

Met het opkomen van de arbeidende klasse in de loop van de 19e eeuw verschijnen volkstuincomplexen in de Nederlandse steden. De gemeenten zijn de grondverhuurder. Rond de Eerste Wereldoorlog richtten de volkstuinders vanuit emancipatiestreven de eerste tuinverenigingen op. Reeds toen moesten volkstuinders opkomen voor hun belangen omdat ook in die tijd al het risico groot was, dat ze uitgeplaatst of wegbestemd zouden worden. In 1928 stichtten volkstuinverenigingen het Algemeen Verbond van Volkstuindersverenigingen in Nederland (AVVN).

Een landelijke organisatie was nodig om politieke besluitvormingsproces betreffende volkstuinders te kunnen beïnvloeden. Tot in de jaren vijftig bleven de meeste volkstuinen echte moestuinen. In de loop van dat decennium verdween de economische functie van de volkstuin en kwam langzamerhand de siertuin op. Volkstuinieren is nu een vorm van

openluchtrecreatie, of dat nu spitten, snoeien, planten of oogsten is, of uitrusten en genieten na gedane arbeid.

Victory Garden

Stappen we even over de grens, dan ontdekken we bijvoorbeeld de Victory Garden. Deze "oorlogstuinen" waren groente-, fruit- en kruidentuinen, die werden geplant in particuliere woningen en openbare parken in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Canada en Australië tijdens de Eerste en de Tweede Wereldoorlog. In combinatie met de geldende rantsoenering verminderden deze volkstuinen de druk op de openbare voedselvoorziening en hielpen dus indirect de oorlogsinspanningen.

Bovendien werden deze tuinen ook beschouwd als een stimulans voor het moreel van de burgerbevolking. Hierdoor werden de Victory Gardens een deel van het dagelijks leven aan het thuisfront. Tijdens en na de Tweede Wereldoorlog leverden de volkstuinen in vele landen een welkome bijdrage aan de voedselvoorziening.

Tegenwoordig wordt het concept 'volkstuin' echter verschillend ingevuld. In Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, België en Luxemburg zijn dit vooral kleinere moestuinen waarop meestal geen overnachting mogelijk is. In de Scandinavische landen zijn het eerder buitenverblijfsjes met een siertuin, die soms dicht aanleunen bij het concept volkshuisvesting. Nederland, Duitsland en Oostenrijk kennen eerder een mix van deze vormen.

Siertuin met tuinhuys (met grasdak) op Tuinwijk in Groningen

Moestuinpark Stadspolder te Dordrecht

Bedreiging

Volkstuinparken liggen door het hele land, vooral in of aan de rand van steden. Naast de tientallen klassieke volkstuinen, kennen ook andere vormen meer en meer opgang. Zeker in de stad. Daarnaast liggen er ook verschillende andere volkstuincomplexen 'toevallig' in de buurt van de spoorweg.

Volkstuinparken worden geregeld door stedelijke herstructurering bedreigd. De gedachte daarachter is dat de grond meer opbrengt als daar woningbouw of bedrijvenvestiging op plaatsvindt. Volkstuinders doen er dan ook alles aan om hun vereniging te behouden. Ze maken duidelijk dat ze een voor mens en maatschappij waardevol groengebied beheren en nemen het initiatief om hun tuinpark een meerwaarde voor de stadsbewoners te geven.

De volkstuinparken zijn vaak tussen zonsopgang en zonsondergang openbaar toegankelijk. Veel volkstuinverenigingen nodigen wijkbewoners actief uit om mee te delen in hun voorzieningen en activiteiten zoals een tuinmarkt en een plantenbeurs, voorbeeldtuinen, jeugdtuinen, een wandelroute, een natuurleerpad of zelfs een kinderboerderij. Door natuurlijk tuinieren dragen de volkstuinders er toe bij dat hun tuinen – maar ook het algemeen groen op het tuinpark – een oase vormen voor bedreigde dier- en plantensoorten. De volkstuinverenigingen Piccardthof en Tuinwijk in Groningen worden als koplopers genoemd.

Toekomst

Een relatief nieuwe, of herontdekte vorm van landbouw in 21e eeuwse stedelijke omgevingen is de stadslandbouw. In tegenstelling tot de volkstuin is in de stadslandbouw het uitgesproken verband met een individueel perceel losgelaten. Zo kweekt men door middel van moestuinbakken en kweektafels verse groenten, fruit en kruiden op daken en balkons in de stad of wordt door middel van verticaal tuinieren verse gewassen gekweekt op kleine ruimtes.

A Tribute to Flowers

Tot en met 5 januari is in het Flower Art Museum Aalsmeer de najaarstentoonstelling A Tribute to Flowers. Internationaal topfotograaf Richard Fischer exposeert zijn bijzondere bloemenfoto's. Behalve een ode aan de bloem is de tentoonstelling ook een schreeuw om aandacht voor de vele plantensoorten die met uitsterven worden bedreigd. Vrijdag, zater-

Lezing tuinfotografie

Op dinsdagavond 19 november (aanvang 20.00 uur) geeft de bekende tuinfotograaf Hans Clauzing een lezing over tuinfotografie in Natuurcentrum de Boshoek. Clauzing reist door binnen- en buitenland om tuinreportages te maken voor magazines en tuinboeken. De tuinen die

hij vastlegt variëren van postzegelformaat tot de grootte van enkele voetbalvelden. Dit type fotografie vereist een speciale aanpak. Bent u nieuwsgierig hoe een tuinfotograaf te werk gaat bij het maken van een tuinreportage? Aan de hand van verschillende tuinreportages die hij in binnen- en buitenland heeft gemaakt, vertelt Hans Clauzing wat belangrijke aandachtspunten zijn bij tuinfotografie. Natuurlijk met de nodige tips en trucs om zelf in eigen tuin ook een mooie reportage te kunnen maken.

Toegang is gratis, u betaalt alleen uw kopje koffie of thee. Deze lezing wordt georganiseerd door vereniging van tuinliefhebbers Groei&Bloei, afdeling Waterweg Noord.

Hoe gaat het ermee?

Hoe gaat het ermee?..... Dat is toch vaak het begin van een gesprek bij een ontmoeting. Het is dan eigenlijk niet de bedoeling dat je direct je hele zieltje bloot legt, maar dat je wel iets van je bestaan toelicht. Zo overkomt het ook mij als ze me vragen: "Jij zit toch in dat bestuur van die volkstuin club?", en hoe gaat dat daar? En nadat ik heb uitgelegd dat het niet alleen maar koffie leuteren en ouwehoeren is, graaft men wat dieper en is benieuwd wat er nog valt te verbeteren bij een vereniging die al zo lang bestaat. Dat was voor mij dan ook het moment dat ik even terug moest bliken op de afgelopen maanden en me afvroeg, ja wat hebben we nu uiteindelijk in beeld gebracht met dat nieuwe bestuur. Nou, dat valt best mee als je naar dit lijstje kijkt. Ongetwijfeld zal ik er wel een paar over het hoofd hebben gezien, maar het is zo al de moeite waard. Dus als ze me nog eens vragen wat we daar nou doen en waarom we zoveel moeten vergaderen dan zeg ik; nou heb je even ?..... en trek ik dit lijstje tevoorschijn.

Henk Steenbergen, voorzitter

- 1 We zijn proactief bezig met het slopen van huisjes die het opknappen niet waard zijn.
- 2 We hebben op eigen risico een nieuw huisje geplaatst en inmiddels verkocht en zijn van plan hier mee door te gaan.
- 3 We hebben de wateroverlast op oost zo goed als opgelost.
- 4 We hebben het huishoudelijk reglement aangepast en verduidelijkt.
- 5 Het toezicht op het handhaven van de regels is verscherpt ter voorkoming van verrommeling van het complex.
- 6 Er is een nieuw afvalbeleid; gescheiden afvalinzameling; apart houden van oud ijzer e.d. wat verkocht worden ter versterking van de verenigingskas.
- 7 Er zijn plattegrond borden geplaatst bij de vier toegangen
- 8 Een informatiebord met groenperkje is aan de hoofdingang geplaatst.
- 9 De kantine heeft een tv, beamer, groot scherm, biljarttafel en nieuwe stoelen gekregen.
- 10 De website is opgefrist en uitgebreid met o.m. veel praktische informatie en foto's.
- 11 We hebben een visproeverij georganiseerd.
- 12 Er zijn grofvuil containers beschikbaar gekomen aan het begin en aan het eind van het seizoen.
- 13 We hebben een enquête gehouden om een beeld te krijgen over wat er leeft onder onze leden.
- 14 Met de gemeentelijke bomenspecialist hebben we de zorgen omtrent last gevende bomen in kaart gebracht en zijn we begonnen met het kappen van een aantal bomen.
- 15 De zandopslag plaats is omheind en oogt beter.
- 16 We hebben een juridische bijstand verzekering afgesloten.
- 17 We hebben ontdekt dat de kosten van het onderhoud van de hekken en poorten door de gemeente gedragen dienen te worden.
- 18 Er is achterstallig onderhoud gepleegd aan de winkel en opslag.
- 19 Er is een verzoek gericht aan de gemeente om 1 maand verlenging inzake overnachting.
- 20 We hanteren voor de nieuwe kopers voorwaarden i.v.m. de aankoop van een tuin die niet voldoet aan het huishoudelijk reglement. Deze moeten binnen een afgesproken termijn in overeenstemming zijn gebracht met de regels.
- 21 De gereedschaploods is aangepakt, al het gereedschap is onder handen genomen en netjes ingedeeld opgehangen of weggezet.
- 22 We hebben onze vrijwilligers getraceerd op drank, paella en mosselen en Schiedam-pas uitgereikt.

Werk rond de tuinwinkel

Bestuurszaken | Jean van de Polder, secretaris

We willen de uitstraling en kwaliteit van ons complex stapsgewijs verbeteren. Daarom zijn we als bestuur erg dankbaar, dat verschillende leden van de 'grijze'-werkploeg tussen de herfstbuien door nog bereid zijn te klussen aan verbetering van de faciliteiten van de tuinwinkel. De afgelopen weken zijn slechte delen van de houten constructie en bekleding van de opslagruimte vervangen en geschilderd. Er is daarbij voor gekozen, ook hier donkergroen toe te passen. Wanneer ook de binnenkant is geschilderd, is het plan de gemetselde pergola langs het hek af te breken. Daarna zal een deel van de buitenopslag, met name waar zakken tuinaarde e.d. worden opgeslagen, worden voorzien van een overkapping. Dan kan ook de buitenopslag beter worden ingedeeld. Bij de tuinwinkel is het lelijke ijzeren hekwerk vervangen door een zelf getimmerd dubbel draaihek. De uitvoering is bepaald door de logistiek en we willen telkens veel zand opslaan; anders betalen we jaarlijks teveel aan leveringskosten. In de zomer is de winkel zelf grotendeels ontdaan van veel decoratieve frutsels en overzichtelijker ingedeeld. Ook is afscheid genomen van winkeldochters en het assortiment aangepast. Er bestaan plannen om later het interieur een schilderbeurt te geven (en dan niet lichtgroen) en de rommelige werkruimte achter de winkel op te ruimen en opnieuw in te delen.

Tips

Voordat je het weet slaat de vorst toe. Zorg er dus voor dat u op tijd de waterleiding afsluit en zorg er tevens voor dat er in de put van de watermeter zo min mogelijk water staat. Op de website vindt u daarover alle informatie. Ga ook in de wintermaanden regelmatig even kijken op de tuin om met eigen ogen te zien of alles in orde is.

Insluipingen en diefstallen

Helaas heeft 1 en later minstens nog een 2de ongenode gast de weg naar ons complex gevonden. Er zijn al een twintigtal meldingen binnengekomen van insluiping, vaak met vernieling en soms diefstal. Hierbij zijn soms waardevolle spullen verdwenen, maar vaak genoeg worden juist onbekende spullen in een huisje achtergelaten. Deze blijken soms afkomstig uit een ander huisje, vaak wat verderop. Meestal gaat het om insluiping, dat wil zeggen dat men binnenkomt - vaak met vernieling van een deur of raam - om te overnachten. Dat wel liefst na controle of er nog wat eet- en drinkbaars te vinden is. Gestolen wordt er in de regel niets. De insluiper (niet de dief) is waarschijnlijk een bekende van de politie. Eigenlijk moet zo'n persoon opgevangen worden, daarmee is iedereen beter af.

Natuurlijk zijn de politie en de wijkagent op de hoogte, maar hun doel is vooral de personen ter plekke aan te kunnen houden. Vrijwilligers lopen zo nu en dan een avondronde, iets wat we ook in de toekomst met de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) hopen te gaan doen. Verder worden regelmatig huisjes gecontroleerd door vrijwilligers en bestuursleden. Voor een claim bij de verzekering (via de secretaris) zijn foto's, schadeformulier en een (online) aangifte nodig. Schade moet worden aangetoond door een reparatierekening en aankoopbonnen van vermiste spullen. Inbraak kent een eigen risico van 75 euro.

Wij raden u het volgende aan:

- Haal al uw kostbare elektronica-zaken e.d. uit uw huisje, deze zijn tot 1 april niet verzekerd.
- Zet losse kwetsbare zaken uit uw tuin binnen, deze zijn buiten niet verzekerd.
- Controleer regelmatig uw huisje en schuur, evt. ook van burens / bekenden.
- Meldt zaken bij het bestuur: inbraak, schade, vermiste of juiste gevonden zaken.
- Doe (online) aangifte, dat verstrekt onze zaak bij de politie.
- Betrapt u een onbekend persoon in uw huis? Ga er niet op af en bel direct 112.

Jong Groen Thurlede

Pistoletpizza

Om de pizza's te maken heb je nodig:

- 6 witte pistolets
- 2 pakjes traditionele pastasaus (2 à 370 gram)
- 2 pakjes jonge kaas (plakken)
- 100 gram cervelaatworst of hamreepjes
- 1 rode paprika

Zo maak je ze:

Haal de bakplaat uit de oven en bekleed deze met bakpapier. Verwarm de oven voor op 200 graden of gasovenstand 4. Snij de pistolets met een kartelmes doormidden en pluk er aan de binnenkant wat brood uit. Nu zijn de broodjes een beetje hol. Maak de pakjes tomatensaus open en knijp ze leeg boven een kom.

Snij de plakken kaas en cervelaatworst (je kunt ook reepjes ham gebruiken) in smalle repen. Besmeer alle broodhelften met tomatensaus.

Strooi de paprikastukjes erover. Beleg dat met de repen worst en leg er dan gekruist de kaasrepen op. Leg de broodjes op de bakplaat en schuif die in het midden van de oven. Bak de pizzabroodjes ongeveer 10 minuten, totdat de kaas gesmolten is. Geef je gasten een lekker glas koude limonade bij het pizzabroodje.

Vogels moeten kiezen

Ze kunnen naar warmere streken vliegen. De trekvogels trekken naar het zuiden. Die lange tocht kost veel energie. Vooraf moeten zij veel eten, anders is de tocht te zwaar. Een hele beroemde trekvogel is Amalia. Deze grutto broedt in Friesland en kreeg een zendertje in Spanje bij het dorp Santa Amalia. Vandaar zijn naam. Dit mannetje vliegt naar Afrika. Een trektocht van 1200 km. Daar overleeft onze Friese grutto te midden van veel voedsel de winter. Hij vindt de Elfstedentocht maar niks. Zonder TomTom zulke lange reizen. En dat ook de piepkleine goudhaantjes durven vertrekken. Wonderbaarlijk toch? Op de foto zie je een grutto. Amalia was al verdwenen voordat er een foto van hem kon worden gemaakt.

Sneeuwvlok maken

Dit heb je nodig

- 2 wc rolletjes, witte plakkaatverf, verfkwast, glitterlijm (zilver en roze), lijmkwastje, cadeaulint (zilver of roze), schaar, lijmstift

Aan het werk

Verf de twee rolletjes helemaal wit en laat ze drogen. Smeer de rolletjes daarna in een dun laagje glitterlijm. Laat drogen. Daarna knip je de twee rolletjes in kleine stukjes (1 cm breed). Leg alle stukjes in een mooie vorm tegen elkaar aan en plak ze daarna aan elkaar. Schilder de binnenkanten van de wc-rol wit en laat drogen. Hang daarna de sneeuwvlok op aan een mooi stuk cadeaulint.

